

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

MEHMET ÖKSÜZ VE ÖZNUR İVRENDİ ARASAN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2020/22305

Karar Tarihi : 2/10/2024

Başkan : Basri BAĞCI

Üyeler : Engin YILDIRIM

Rıdvan GÜLEÇ

Yıldız SEFERİNOĞLU

Kenan YAŞAR

Raportör : Muhammed Cemil KANDEMİR

Başvurucular : 1. Mehmet ÖKSÜZ

2. Öznur İVRENDİ ARASAN

Vekili : Av. Ali BOZAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, dava konusu edilen işten çıkarılmaya ilişkin işlemlerin iptali ve bu işlemler nedeniyle uğranılan zararın tazmini taleplerinin karara bağlanmaması nedeniyle karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular 8/7/2020 ve 14/7/2020 tarihlerinde yapılmıştır.

3. Başvurular, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyon, başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvuruların kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir. Başvurulara konu yargılama mercii kararlarının ve ihlal iddialarının benzer olması nedeniyle 2020/23423 numaralı bireysel başvuru dosyasının 2020/22305 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine ve incelemenin 2020/22305 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

7. Bakanlık görüşü başvurularda gönderilmiştir. Başvurucu Öznur İvrendi Arasan Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

9. 20/11/2017 tarihli ve 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 127. maddesi ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye (375 sayılı KHK) eklenen geçici 23. maddede, kamu kurum ve kuruluşlarında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 4/12/2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlara sürekli işçi kadrolarına veya mahallî idare şirketlerinde işçi statüsüne geçme hakkı tanınmıştır. Başvurucular da Akdeniz Belediye Başkanlığı bünyesinde hizmet alım sözleşmeleri kapsamında taşeron işçi olarak çalışmaktayken bu haktan yararlanmak üzere sürekli işçi kadrosuna geçmek için başvurmuştur.

10. Akdeniz Belediye Başkanlığı Belediye Şirketi İşçi Alım Tespit Komisyonu, başvurucuların arşiv kaydı olması nedeniyle sınava girme hakkı kazanamadıklarına karar vermiştir. Bu işlem başvuruculara 7/3/2018 tarihli ve 227 sayılı yazıyla bildirilmiştir.

11. Başvurucular 8/3/2018 tarihinde bu işleme itiraz etmiştir.

12. Başvurucuların itirazları Mersin Valiliği İl Mahallî İdareler Müdürlüğünün 27/3/2018 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Karar Akdeniz Belediye Başkanlığının 9/4/2018 tarihli yazısıyla başvuruculara bildirilmiştir. Anılan karar üzerine başvurucuların iş sözleşmeleri feshedilmiştir.

13. Bunun üzerine başvurucular dava açmıştır. Dava dilekçelerinin sonuç ve istem kısmında (Benzer mahiyette olduğundan başvuru Mehmet Öksüz'ün dilekçesinden alıntı yapılmakla yetinilmiştir.) *"Akdeniz Belediye Başkanlığının 7/3/2017 tarih ve 227 sayılı, davacının sürekli işçi kadrosuna geçiş talebinin reddine dair kararı ile davacının bu karara yaptığı itiraz üzerine 09.04.2018 tarih ve ... sayılı yazı ile bildirilen itirazın reddine dair kararı ve davalı idarece anılan karar neticesinde davacının işten çıkarılmasına ilişkin işlemin iptaline, işlem nedeniyle açıkta kaldığı süreler içinde yoksun kalacağı parasal hakların faizi ile birlikte ödenmesi"* talep edilmiştir.

14. Mersin 1. İdare Mahkemesi (Mahkeme) kararlarında davanın özeti kısmında sınava girme taleplerinin reddine ilişkin 7/3/2018 tarihli işlem ile bu işleme karşı yapılan itirazın reddine dair işlemlere yer vermiş; başvurucuların işten çıkarılmasına ilişkin işlemin iptali ve bu işlem nedeniyle açıkta kalmaları nedeniyle uğradıkları zararın tazmini taleplerine ise yer vermemiştir.

15. Mahkeme, kararın hüküm kısmında da dava konusu işlemlerin iptaline ve başvurucuların dava konusu işlemler nedeniyle yoksun kaldığı parasal haklarının tazmini talebinin kabulüne dair hüküm kurmuştur.

i. Başvurucu Mehmet Öksüz'e ilişkin kararın gerekçesi şöyledir:

" ... davacının atanma isteminde bulunduğu idarenin, Yasada sayılan kurumlardan olmadığı, bünyesinde gizlilik özelliği bulunan bir birim olduğundan da bahsedilemeyeceği, davacının atanma talebinde bulunduğu görevin gizlilik dereceli bir görev olmadığı ve istihbari bilgi notunda yer alan değerlendirmelerin hukuka geçerli başka bilgi ve belgelerle somut olarak davalı idarelerce ortaya konulmadığı halde, istihbari bilgi notunda yer alan değerlendirmelere istinaden davacının güvenlik soruşturmasının olumsuz kabul edilerek sürekli işçi kadrosuna atanmasına dair başvurusunun reddine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Öte yandan, dava konusu işlemlerin hukuka aykırılığı sabit görüldüğünden davacının bu işlemler nedeniyle yoksun kaldığı parasal haklarının dava tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte tazmini gerektiği de açıktır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemlerin İPTALİNE, davacının işlem nedeniyle yoksun kaldığı parasal haklarının dava tarihi olan 27.04.2018 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine..."

ii. Başvurucu Öznur İvrendi Arasan'a ilişkin kararın gerekçesi şöyledir:

"davacının atanmak isteminde bulunduğu idarenin, Yasada sayılan kurumlardan olmadığı, bünyesinde gizlilik özelliği bulunan bir birim olduğundan da bahsedilemeyeceğinden, davacının atanma talebinde bulunduğu görev gizlilik dereceli bir görev olmadığı halde, davacı dışında yakınlarının da güvenlik soruşturmasına dahil edilmesi suretiyle elde edilen istihbari bilgi notunda yer alan değerlendirmelere istinaden davacının güvenlik soruşturmasının olumsuz kabul edilerek sürekli işçi kadrosuna atanmasına dair başvurusunun reddine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

...

Öte yandan, dava konusu işlemin hukuka aykırılığı sabit görüldüğünden davacının bu işlem nedeniyle yoksun kaldığı parasal hakların dava tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte tazmini gerektiği de açıktır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemlerin İPTALİNE, davacının işlem nedeniyle yoksun kaldığı parasal haklarının dava tarihi olan 27.04.2018 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine..."

16. Davalı idare kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Bölge İdare Mahkemesi, mahkeme kararlarının dava konusu işlemlerin iptaline ilişkin kısmına yönelik olarak yapılan istinaf başvurularını reddetmiş; kararın davanın kabulüne ilişkin kısmının ise kaldırılmasına karar vermiştir. Kaldırma kararlarının gerekçesinde, davanın konusu başvurucuların sınav başvurusunun kabul edilmemesine ilişkin olduğundan işlemlerin iptali yolundaki mahkeme kararının başvurucuların doğrudan sürekli işçi kadrosuna geçirilmesi sonucunu doğurmayacağını başvurucuların bu aşamada uğradığı maddi bir kayıp olmadığını ifade etmiştir.

17. Bölge İdare Mahkemesi kararında ayrıca her ne kadar başvuruçular dava dilekçelerinin sonuç kısmında işten çıkarılmalarına ilişkin işlemlerin de iptalini ve bu işlemler nedeniyle uğradıkları zararın tazminini talep etmişse de Mahkemece bu işlemler ve bu işleme bağlı parasal hak talepleri hakkında karar verilmediği, başvuruçuların da eksik hüküm nedeniyle istinaf kanun yoluna başvurmamış olduğu belirtilmiştir. İstinaf talebinde bulunan idareler aleyhine de bu taleple ilgili olarak Bölge İdare Mahkemesince, herhangi bir hüküm kurulmaması nedeniyle bu kısma ilişkin istinaf incelemesi yapılmadığı ifade edilmiştir.

18. Bölge İdare Mahkemesi kararlarına karşı başvuruçular ve davalı idareler temyiz kanun yoluna başvurmuştur.

19. Başvuruçular temyiz dilekçelerinde, dava dilekçesinde ifade ettikleri gibi sürekli işçi kadrosuna geçiş için yapılan sınava katılma başvuruları ile işten çıkarılmalarına ilişkin işlemi ve bu işlem nedeniyle uğradıkları maddi zararı dava konusu ettiklerini, Mahkemenin dava konusu işlemleri bir bütün olarak değerlendirerek iptale ve tazminata hükmettiğini belirtmiştir.

20. Danıştay Onikinci Dairesi, tarafların temyiz taleplerinin reddine karar vermiş; kararda, İdare Mahkemesince işten çıkarılma talebi hakkında bir karar verilmediğini, İdare Mahkemesince eksik hüküm kurulmasına karşı başvuruçuların istinaf kanun yoluna başvurmamış olduğunu, dolayısıyla kararın kesinleşen bu kısmına karşı temyiz talebinde bulunulmasının ve esasının incelenmesinin hukuken mümkün olmadığını belirtmiştir. Diğer temyiz taleplerini ise temyiz incelemesine tabi tutulacak davalar arasında sayılmadığı gerekçesiyle reddetmiştir.

21. Danıştay kararları başvuruçulara 16/6/2020 ve 17/6/2020 tarihlerinde tebliğ edilmiştir. Başvuruçular 8/7/2020 ve 14/7/2020 tarihlerinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

22. 375 sayılı KHK'nın geçici 23. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri (MİT Müsteşarlığı hariç) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, bu Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatlarında; ödemeleri merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden karşılanan 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 4/12/2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlar;

a) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6), (7) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımak,

b) Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanmamış olmak,

kaydıyla, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde idaresinin hizmet alım sözleşmesinin yapıldığı birimine, sürekli işçi kadrolarında istihdam edilmek üzere yazılı olarak başvurabilirler. Başvuranların şartları taşıyıp taşımadıklarının tespiti, bu tespite itirazların karara bağlanması, şartları taşıyanların idarelerince belirlenen usul ve esaslara göre yapılacak yazılı ve/veya sözlü ya da uygulamalı sınava alınması, sınav sonuçlarına itirazların karara bağlanması ve sınavda başarılı olanların kadroya geçirilmesine ilişkin süreç bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren doksan gün içinde idarelerince sonuçlandırılır..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

23. Anayasa Mahkemesinin 2/10/2024 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Adli Yardım Talebi Yönünden

24. Başvurucu Mehmet Öksüz, bireysel başvuru harç ve masraflarını karşılama imkânının bulunmadığını belirterek adli yardım talebinde bulunmuştur.

25. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Şerif Ay* (B. No: 2012/1181, 17/9/2013) kararında belirtilen ilkeler dikkate alınarak geçimini önemli ölçüde güçleştirmeksizin yargılama giderlerini ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmayan adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

B. İncelemenin Kapsamı

26. Başvurucular, dava dilekçelerinde sürekli işçi kadrosuna alınmamalarına ilişkin işlemi dava konusu yapmalarına karşın Bölge İdare Mahkemesi kararlarında dava konusu işlemlerin yazılı sınava girme talebinin reddedilmesi olarak değerlendirilmesi nedeniyle adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

27. Başvurucuların 375 sayılı KHK kapsamında sürekli işçi kadrosuna geçmek için başvuru yaptıkları anlaşılmıştır. 375 sayılı KHK, sürekli işçi kadrosuna geçiş için gerekli şartları taşıyanların idarelerce yapılacak yazılı yahut sözlü sınava girmelerini öngörmektedir. Başvurucuların talepleri, arşiv kayıtlarının bulunması nedeniyle sınava girmeye hak kazanamadıkları gerekçesiyle reddedilmiştir.

28. Başvurucular, açtıkları davalarda sınava girme taleplerinin reddine ilişkin işlemlerin iptalini de talep etmiştir.

29. Bu kapsamda başvurucuların sürekli işçi kadrosunda istihdam edilme taleplerinin sınava girmeye hak kazanamadıkları gerekçesiyle reddedilmesi üzerine dava açtıkları görüldüğünden sürekli işçi kadrosuna geçirilme taleplerinin bunun ön şartı olan sınava alınma talebinin reddi olarak değerlendirilmesinde başvurucuların haklarını ihlal eden bir yön bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

30. Öte yandan başvurucların temyiz dilekçelerinde bu iddialarını açıkça ileri sürmedikleri, aksine anılan dilekçelerde dava konusunu yazılı sınava girme başvurusunun reddedilmesi olarak ifade ettikleri görülmüştür. Açıklanan gerekçelerle başvurucların Bölge İdare Mahkemesi kararlarında dava konusu işlemlerin yazılı sınava girme talebinin reddedilmesi olarak nitelendirilmesi nedeniyle adil yargılanma haklarının ihlal edildiği iddiası değerlendirilmemiştir.

C. Karar Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

31. Başvuruclar; işten çıkarılmalarına ilişkin işlemi de dava konusu ettiklerini, İdare Mahkemesi kararlarında *"dava konusu işlemlerin iptaline"* şeklinde hüküm kurulması nedeniyle işten çıkarılma işlemine ilişkin olarak istinaf kanun yoluna başvurmadıklarını, anılan işleme dair temyiz başvurularının ise kararın kesinleştiği gerekçesiyle reddedildiğini belirterek adil yargılanma hakkının, ayrıca İdare Mahkemesince verilen iptal kararı üzerine sürekli işçi kadrosunda çalışmaya başlamış olsalar da öncesinde bir süre işsiz kalmaları nedeniyle mülkiyet ve çalışma haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

32. Bakanlık görüşünde, başvuruya ilişkin süreç özetlendikten sonra yapılacak incelemede Anayasa Mahkemesi içtihadı ve somut olayın kendine özgü koşullarının dikkate alınmasının faydalı olacağı değerlendirmesine yer verilmiştir. Bakanlık görüşü ekinde yer verilen Mersin Valiliği Hukuk İşleri Şube Müdürlüğü görüşünde, başvurucların istinaf kanun yoluna başvurmayarak kendi hatalarıyla usule ilişkin yolları tüketmediği belirtildiğinden başvuruların reddedilmesi gerektiği ileri sürülmüştür.

33. Başvurucu Öznur İvrendi Arasan Bakanlık görüşüne verdiği cevapta Bakanlığın davanın konusunu yanlış değerlendirdiğini ileri sürerek başvuru formundakine benzer iddialarda bulunmuştur.

2. Değerlendirme

34. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

35. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuruclar tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucların yukarıda yer verilen şikâyetlerinin özü, işten çıkarılmalarına ilişkin işlemi ve bu işlem nedeniyle yoksun kaldıkları parasal hakları dava konusu yapmalarına karşın anılan talepleri ile ilgili olarak olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemesidir. Bu sebeple belirtilen ihlal iddiaları, mahiyeti itibarıyla karar hakkı kapsamında incelenmiştir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

36. Somut olayda başvuruclar, idareye yaptıkları başvuruların ve bu başvurulara itirazlarının reddine ilişkin işlemler ile işten çıkarılmalarına ilişkin işlemlerin iptali ve bu işlemler nedeniyle uğradıkları zararın tazmini talepleriyle dava açmıştır. Başvurucların işten

çıkarılmasına ilişkin işlem harcindeki işlemler denetlenmiş, iptal ve kabul kararları verilmiştir. Başvuruculardan bu kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvurmalarının beklenip beklenemeyeceği hususunun başvuru yollarını tüketme yönünden aşağıda esasla birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

37. Öte yandan başvuru sahiplerinin ifadelerinden sürekli kadroya geçirildikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte başvuru sahiplerinin mahkeme kararları öncesindeki süreçte işsiz kalmalarına ilişkin işleme ve bu işlem nedeniyle talep ettikleri tazminata ilişkin mahkemece bir hüküm kurulmadığından şikâyet etmektedirler. Bu şikâyet yönünden başvuru sahiplerinin mağdur statülerinin ortadan kalktığı söylenemeyeceğinden başvurunun incelenmesinin sürdürülmesinde başvuru sahiplerinin hukuki yararının bulunduğu değerlendirilmektedir.

38. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin başvuruların kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

39. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin yargı organları önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. 3/10/2001 tarihli ve 4709 sayılı Kanun'un Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasına "*adil yargılanma hakkı*" ibaresinin eklenmesine ilişkin 14. maddesinin gerekçesinde "*değişiklikle Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce de güvence altına alınmış olan adil yargılama hakkı[nın] metne dahil*" edildiği belirtilmiştir. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesinde herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu ibaresinin eklenmesinin amacının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (Sözleşme) düzenlenen adil yargılanma hakkını anayasal güvence altına almak olduğu anlaşılmaktadır (*Yaşar Çoban* [GK], B. No: 2014/6673, 25/7/2017, § 54). Bu itibarla Anayasa'da güvence altına alınan adil yargılanma hakkının kapsam ve içeriğinin Sözleşme'nin "*Adil yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesi çerçevesinde belirlenmesi gerekir (*Onurhan Solmaz*, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 22).

40. Anayasa'nın 36. maddesinin ikinci fıkrasında ise hiçbir mahkemenin görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamayacağı belirtilmiştir. Bu bağlamda Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı, kişilere davanın görüldüğü mahkemeden uyuşmazlığa ilişkin bir karar verilmesini isteme güvencesini de sağlar (benzer yöndeki değerlendirme için bkz. *Filiz Fırat*, B. No: 2014/10305, 5/12/2017, § 28).

41. Adil yargılanma hakkının güvencelerinden biri olan mahkeme hakkı; mahkemeye erişim, karar ve kararın icrası haklarını içerir. Karar hakkı genel itibarıyla mahkeme önüne getirilen uyuşmazlığın karara bağlanmasını isteme hakkını ifade eder. Bununla birlikte karar hakkı bireylerin sadece yargılama sonucunda şekli anlamda bir karar elde etmelerini güvence altına almaz. Bu hak aynı zamanda dava konusu edilen uyuşmazlığa ilişkin esaslı taleplerin yargı merciince bir sonuca bağlanmasını da gerektirir (*Filiz Fırat*, § 29).

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

42. Başvurucular, sürekli işçi kadrosuna geçiş taleplerinin reddine ilişkin işlemler ile işten çıkarılmalarına ilişkin işlemlerin iptali ve bu işlemler nedeniyle uğradıkları zararların

tazmini talepleriyle dava açmıştır (bkz. §13). Mahkeme başvuruçuların işten çıkarılmalarına dair işlemler ile bu işlemler nedeniyle uğradıkları zararların tazmini taleplerine ilişkin hüküm kurmamıştır. Mahkeme kararı, kanun yolu incelemesinden geçerek kesinleşmiştir.

43. Bölge İdare Mahkemesi kararında, başvuruçuların işten çıkarılmalarına ilişkin işlemlerin iptali ve bu işlemler nedeniyle talep ettikleri tazminat hakkında karar verilmediği belirtilmiş ancak başvuruçular eksik hüküm verilmesi nedeniyle istinaf başvurusunda bulunmadığından bu kısım yönünden inceleme yapılmadığı ifade edilmiştir. Başvuruçuların kararların bu kısımlarına ilişkin temyiz talepleri de istinaf kanun yoluna başvurmamışları için karar kesinleştiğinden reddedilmiştir.

44. Bu noktada müdahalenin kaynağına ilişkin tespit yapılmalıdır. Bölge İdare Mahkemesince dava konusu bazı hususlara ilişkin hüküm kurulmadığı fark edilmiş ancak başvuruçuların eksik hüküm gerekçesiyle istinaf kanun yoluna başvurmamışları belirtilerek inceleme yapılmamıştır. Başvuruçular, Bölge İdare Mahkemesi kararıyla dava dilekçesindeki taleplerinin bir kısmının karşılanmadığını öğrenmiştir. Başvuruçuların bunun üzerine yaptığı temyiz başvurusu, kararın bu kısmı yönünden istinaf kanun yoluna gitmediklerinden kararın kesinleştiği gerekçesiyle reddedilmiştir. İdare Mahkemesinin eksik hüküm kurması ve Danıştayın bu yorumu nedeniyle başvuruçuların taleplerinin bir kısmı karara bağlanmamıştır.

45. İdare Mahkemesi kararlarının hüküm kısmında yer verilen "*Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemlerin İPTALİNE, davacının işlem nedeniyle yoksun kaldığı parasal haklarının dava tarihi olan 27.04.2018 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine...*" ifadelerini başvuruçuların tüm taleplerinin kabul edildiği şeklinde anladığı görülmüştür.

46. İdare Mahkemesi kararlarının davanın konusu ve değerlendirilmesine ilişkin kısımlarında, başvuruçuların işten çıkarılmasına dair işlemlere yer verilmediği, bu sebeple başvuruçuların dikkat ve özen göstererek davanın bu kısmına yönelik olarak hüküm kurulmadığını fark ettikten sonra istinaf kanun yoluna başvurmaları gerektiği ileri sürülebilir. Ancak dava konusu işlemlerin birbiriyle ilgili olduğu, kararlarda dava konusu işlemlerin iptali ve başvuruçuların dava konusu işlemler nedeniyle yoksun kaldıkları parasal haklarının tazmin edilmesi şeklinde hüküm kurulduğu görülmüştür. Bu sebeplerle başvuruçuların yanılması mümkün olduğundan başvuruçulara istinaf kanun yoluna başvurma sorumluluğu yüklenemeyeceği değerlendirilmiştir.

47. Başvuruçuların davalarının esasına ilişkin taleplerinden olan işten çıkarılmalarına dair işlemlerin iptali ve bu işlemler nedeniyle yoksun kaldıkları parasal hakların tazmini hakkında olumlu veya olumsuz bir hüküm kurulmadığı görülmüştür.

48. Buna göre başvuruçuların taleplerinden birine ilişkin olarak olumlu ya da olumsuz bir karar verilmediği anlaşıldığından başvuruçuların yargılama sonucunda karar elde etme hakkından yoksun bırakıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

49. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

VI. GİDERİM

50. Başvurucular, ihlalin tespit edilmesi ile yeniden yargılama yapılmasına hükmedilmesi ve 100.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

51. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel başvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ilişkin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

52. Öte yandan ihlalin niteliğine göre yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvuru sahiplerinin tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerekir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucu Mehmet Öksüz'ün adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. Karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Kararın bir örneğinin karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Mersin 1. İdare Mahkemesine (E.2018/486, K.2018/1189 ve E.2018/489, K.2018/1219) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucuların tazminat taleplerinin REDDİNE,

F. 446,90 TL harç tutarının başvuru Öznur İvrendi Arasan'a ve 18.800 TL vekâlet ücretinden oluşan yargılama giderinin ise başvuru sahiplerine MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

G. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvuru sahiplerinin Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 2/10/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.